

**NATIONALISTISCHE BOND**, activistische organisatie te Gent opgericht op 1 februari 1918. In oktober 1917 wilde de Gentse activist Jan Wanny het ongeorganiseerde plaatselijke activisme steunen door de Gentse massa te organiseren en zo de trouw van de Gentenaren aan de Raad van

Vlaanderen en aan de Duitse bezetters te bewijzen.

Na een campagne met het op 60.000 exemplaren gedrukte manifest, werden in december 1917 al 1200 leden ingeschreven. De aankondiging van verkiezingen voor de Raad van Vlaanderen in begin 1918 doorkruisten heel even Wannyns plannen. Op 1 februari 1918 volgde echter de officiële oprichting van de Nationalistische Bond. Bedoeling was alle voorstanders van de politieke zelfstandigheid van Vlaanderen over de partijgrenzen heen te verenigen, maar dan wel met de ideologie van **Jong-Vlaanderen**. Het achterliggende motief was een zodanig goed gestructureerde organisatie op te bouwen, dat men op het juiste ogenblik (namelijk wanneer duidelijk zou worden dat de vervlaamsing van de katholieke, socialistische en liberale partijen onmogelijk zou zijn) enkel door een naamsverandering (Nationalistische Volkspartij) zou beschikken over een reeds sterk uitgebouwde Vlaams-nationalistische partij.

Op Gents niveau richtte Wannyn een speciale propagandaorganisatie de Nationalistische Voorwacht (maart 1918) op, gevolgd door een Nationalistische Schoolbond (april 1918), een Nationalistische Turn-, Boks- en Schermvereeniging Flandria (mei 1918) en een Vlaamsch Comité voor Wetenschappelijke Voordrachten. Tegelijk had Wannyn met Duitse hulp in april 1918 de macht in het schepencollege van Gent overgenomen en onder een Duits officier F. Künzer als burgemeester oefenden Wannyn, **Hector Plancquaert**, **B. Huybreghts**, **Alfons Fournier** en **Hildeward van der Spurt** hun ambt uit.

Ondanks wervingsproblemen buiten de agglomeratie Gent groeide de Nationalistische Bond met een ledental van 2800 mensen (maart 1918) uit tot de sterkste Vlaamse activistische organisatie. Vanaf april 1919 gaf de Bond een eigen periodiek *De Vlaamsche Smeder* uit met een vooral op de arbeidende klasse gerichte inhoud. De activiteiten van de Nationalistische Bond bekoorden niet alle activisten. In mei 1918 kwam er een **Vlaamsch-Nationale Partij** tot stand met een eigen dagblad de *Nieuwe Gentsche Courant*. Deze partij kon de macht van Wannyn niet breken. Bij verkiezingen in mei 1918 haalde Wannyn als 'arbeiderskandidaat' 94% van de stemmen, een ware triomf voor hem en de Nationalistische Bond. Verdere machtsontplooiing buiten Gent gelukte niet meer, maar in Gent telde de Bond uiteindelijk een aanhang van ruim 4200 leden.

LITERATUUR: D. Vanacker, *Het activistisch avontuur*, 1991.

NICO WOUTERS